

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

Василенко Аліна Василівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Облік і контроль наявності і руху товарів в аптеках

071 «Облік і оподаткування»

Студента(ки) 4 курсу А. В. Василенко

групи ОП-61з

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____
(підпис)

А. В. Василенко
(ініціали та прізвище здобувача)

Керівник

доцент, к.е.н.
(посада, науковий ступінь)

_____
(підпис)

О.І.Гриценко
(ініціали, прізвище)

Суми 2020

РЕФЕРАТ

Актуальність теми проведеного дослідження полягає в тому, що товарні операції для торговельного підприємства є основною статтею оборотних коштів, за рахунок яких у процесі торговельної діяльності (обороту) підприємство отримує прибутки, які є метою та основою життєдіяльності будь-якого підприємства, то оперативний та достовірний облік їх на підприємстві є також невід'ємною частиною управління підприємством, без якого неможливе досягнення цілей підприємства.

Тема кваліфікаційної роботи є актуальною, метою якої є вдосконалення обліку і контролю товарів в аптеках.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації і методології обліку та контролю товарів в ПВКП «Сучасні лабораторії».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методологічних аспектів організації обліку та контролю товарів в аптеках.

Для здійснення вищезазначених завдань, використовувались монографічний, аналітичний, статичний методи та метод групувань.

За результатами дослідження можна сформулювати такі висновки:

– стан платоспроможності незадовільний, показники ділової активності свідчать про зниження ефективності використання наявних на підприємстві ресурсів;

– розроблено перелік витрат, пов'язаних з придбанням, транспортними витратами, витратами по доведенню до придатного для реалізації стану;

– правильно сформована первинна вартість товарів дає змогу при реалізації отримати реальний обсяг витрат, що сприятиме запобіганню викривлення фінансових результатів;

– в процесі дослідження встановлені залежалі, неходові товари на суму понад 800тис.грн., які необхідно реалізувати за цінами нижче від цін придбання, що дозволить повернути до обороту значну суму найбільш ліквідних активів;

– запропоновано використовувати субрахунки до рахунку 93”Витрати на збут” з подальшим списанням їх згідно рекомендованої методики в дебет рахунку 902”Собівартість реалізованих товарів”, що дасть змогу відобразити реальну собівартість реалізованих товарів;

– на підприємстві відсутній графік документообігу, який є необхідним додатком до облікової політики, тому нами запропоновано та розроблено графік документообігу, що значно покращує оперативність бухгалтерського обліку на підприємстві;

– з метою підвищення ефективності ведення та організації бухгалтерського обліку нами запропоновано вдосконалений акт звірки, оскільки існуючий не дозволяє провести звірку з контрагентом за кількістю окремого виду товару, який був йому відвантажений і бухгалтеру необхідно вручну підраховувати скільки якого товару відвантажено;

– в зв’язку зі специфікою роботи підприємства, а також значним обсягом реалізації товарів нами доведена необхідність щотижневої звірки розрахунків з покупцями;

– нами запропоновано вдосконалення реєстра бухгалтерського обліку, що стосується виведення результатів інвентаризації шляхом оптимізації інформації в ньому, що дозволить скоротити процес виявлення надлишків та нестач по товарам шляхом зменшення операцій які здійснюються в бухгалтерії;

Вищевикладені рекомендовані до впровадження пропозиції дозволять підвищити ефективність торгівельної діяльності, збільшити надходження грошових коштів та отримати високий фінансовий результат.

Ключові слова: облік, товари, лікарські засоби, первісна вартість, документообіг, контроль.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 37 сторінках, зокрема список використаних джерел із 52 найменувань, розміщений на 5 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 4 рисунки, а також 8 додатків, розміщених на 10 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік

завдання

завдання

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ В АПТЕКАХ	9
1.1 Особливості організації бухгалтерського обліку роздрібної торгівлі лікарськими засобами	9
1.2 Особливості ціноутворення лікарських засобів	10
1.3 Організація контролю товарно-матеріальних цінностей	13
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ НА ПВКП «СУЧАСНІ ЛАБОРАТОРІЇ».....	15
2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства.....	15
2.2 Первинний, аналітичний та синтетичний облік товарів на підприємстві.....	18
2.3 Організація контролю наявності та руху лікарських засобів на підприємстві.....	21
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ НА ПВКП «СУЧАСНІ ЛАБОРАТОРІЇ».....	24
3.1 Вдосконалення обліку лікарських засобів на підприємстві	24
3.2 Удосконалення контролю за наявністю та рухом товарно- матеріальних цінностей	27
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

В умовах ринкової економіки розвиток торгівельної сфери має серйозне значення, як із залученням товарів з внутрішнього, так і з зовнішнього ринку. В умовах нестабільної економіки формування товарного потоку здебільшого проводиться з-за кордону. На сучасному етапі товарообіг досягає величезних розмірів, що необхідно правильно та достовірно відображати в документах, в звітності, правильно формувати собівартість, оприбутковувати та оцінювати.

Вся торгівельна діяльність регулюється пакетом правових та законодавчих документів, на підставі яких підприємство самостійно розробляє статут, положення по плануванню, обліку аналізу та контролю.

Держава приділяє велику увагу розвитку та становленню торгівельної діяльності, але разом з тим не позбавляє можливості підприємства самостійності в прийнятті управлінських рішень і важливим аспектом при цьому є достовірне відображення поточної діяльності підприємства в бухгалтерському обліку.

Проблеми організації і методології організації і методології обліку та контролю товарів розглядається багатьма провідними вітчизняними науковцями. Вагомий внесок у розвиток ланок наукової проблематики зробили такі вчені, як: Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Огійчук Н. Ф., Савчук О. В., Сопко В. В., Ткачук К. Н., Швеець В. Г. та ін. Отримані протягом багатьох років досліджень результати як теоретичних, так і практичних розробок щодо методики обліку та контролю товарів мають вагоме значення для розвитку фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Проте, багато питань залишаються не вирішеними і потребують подальшого вивчення, дослідження та вдосконалення. особливо майже зовсім залишаються не дослідженими питання обліку та контролю лікарських засобів в аптеках.

Тема кваліфікаційної роботи є актуальною, метою якої є вдосконалення обліку і контролю товарів в аптеках. Для досягнення поставленої мети нами були поставлені та вирішені наступні завдання дослідження:

- визначити особливості функціонування та реалізації лікарських засобів аптеками;
- дослідити організаційно-економічну діяльність ПВКП «Сучасні лабораторії» та навести її характеристику;
- розглянути стан організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку товарів на підприємстві;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення первинного обліку при придбанні та визначенні первісної вартості товарів;
- визначити напрями удосконалення внутрішнього контролю контролю товарів.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є процес організації і методології обліку та контролю товарів в ПВКП «Сучасні лабораторії».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методологічних аспектів організації обліку та контролю товарів в аптеках.

Для здійснення вищезазначених завдань, використовувались монографічний, аналітичний, статичний методи та метод групувань.

При написанні кваліфікаційної роботи були використані законодавчо-нормативні акти України, положення, інструкції, наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених та практиків, опубліковані в різних літературних джерелах: монографіях, навчально-методичних посібниках, журналах, статтях.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ В АПТЕКАХ

1.1 Особливості організації бухгалтерського обліку роздрібної торгівлі лікарськими засобами

Роздрібна реалізація лікарських засобів – це діяльність, що пов'язана з придбанням, зберіганням та продажем готових та вироблених лікарських засобів через аптечні заклади споживачам для особистого споживання, медичним закладам, а також підприємствам без права перепродажу.

Торгівля лікарськими засобами має свої специфічні особливості, які впливають на організацію обліку:

- лікарські засоби можуть реалізовуватись тільки в аптеках;
- лікарські засоби допускаються до реалізації тільки після їх державної реєстрації;
- торгівля лікарськими засобами здійснюється виключно за наявності відповідної ліцензії;
- для виготовлених ліків в аптеках має бути оформлений сертифікат якості від постачальника;
- порядок ціноутворення підлягає державному регулюванню;
- розповсюджується вимога щодо застосування реєстратори розрахункових операцій;
- поряд з покупними лікарськими засобами реалізуються засоби, виготовлені в аптечних умовах;
- операції з продажу лікарських засобів, зареєстрованих в Україні звільняються від оподаткування ПДВ.

Перераховані специфічні особливості здійснення фінансово-господарської діяльності аптек безумовно впливають на організацію обліку, оскільки чітко регулюються нормативними актами та підлягають контролю.

На сьогодні підприємство самостійно визначає шляхи формування запасів, визначає облікову політику згідно з нормативними документами.

В Додатку Б (табл.1) наведена добірка нормативних документів, якими повинно керуватися підприємство при здійсненні торговельної діяльності лікарськими засобами.

Слід також зазначити, що аптеки відносяться до торгівлі і на них розповсюджуються всі специфічні нормативні акти, що регулюють особливості її здійснення.

Реалізація лікарських засобів підлягає ліцензуванню. Для одержання ліцензії слід подати до Державної служби лікарських засобів заяву і відомості про наявність матеріально-технічної бази і кваліфікованого персоналу.[27]

У випадку неможливості застосування реєстраторів розрахункових операцій використовувати розрахункові книжки й книги обліку розрахункових операцій.

Особливу увагу аптеки приділяють розвитку бізнесу сервісів, оперативності інформацією та обґрунтованості управління складськими приміщеннями.

На підставі вищерозглянутого матеріалу ми бачимо, що законодавчо-нормативна база щодо регулювання реалізації лікарських засобів дуже об'ємна і потребує уважного вивчення і правильного застосування до практики, бо відступи та порушення нормативних документів в цьому напрямку ведуть до перекручень відображення в обліку господарських операцій, формуванні недостовірних доходів, і як кінцевий результат до сплати штрафів.

1.2 Особливості ціноутворення лікарських засобів

Запаси є найбільш вагомою частиною активів підприємств, а особливо торговельних, тому дуже важливим є правильний облік товарів, визначення їх

вартості, відображення в фінансовій звітності. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про лікарські засоби, які відносяться до товарів, визначає ПСБО 9 “Запаси”, структура якого наведена в додатку В.

Товарообіг є одним з основних показників господарської діяльності аптек та являє собою процес обміну товару на гроші через акти купівлі-продажу.

Оскільки аптеки реалізують специфічний товар вважаємо за потрібне визначити особливості даних запасів, наведені на рисунку 1.1., з метою розуміння основних підходів щодо обліку та контролю за ними.

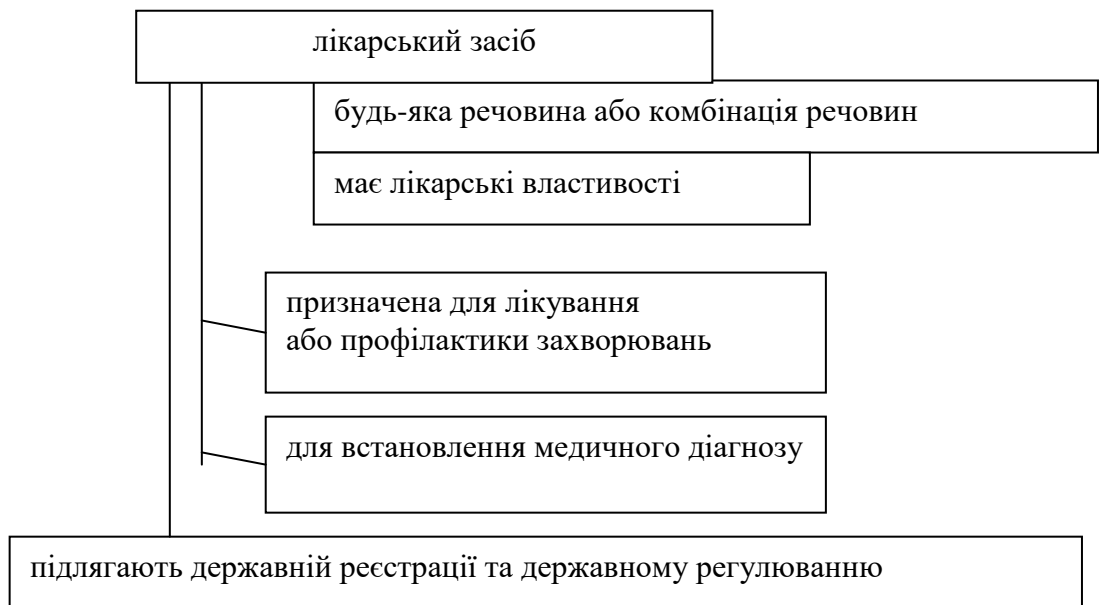

Рисунок 1.1 – Характеристика основних властивостей лікарських засобів як товару.

Правильно сформована ціна – це основа для отримання прибутку підприємства підприємства, однак тільки правильна політика застосування цін дасть можливість реалізувати товар за такими цінами і дійсно цей прибуток отримати. А для цього необхідно управляти цінами з урахуванням попиту та пропозиції на споживчому ринку товарів.

Розмір запасу медикаментів значно впливає на рентабельність, оскільки є основним поточним активом. Оцінка товарів у поточному обліку ґрунтується на первісній вартості товарів. Особливості ціноутворення в аптеках зазначені на рисунку 1.2.

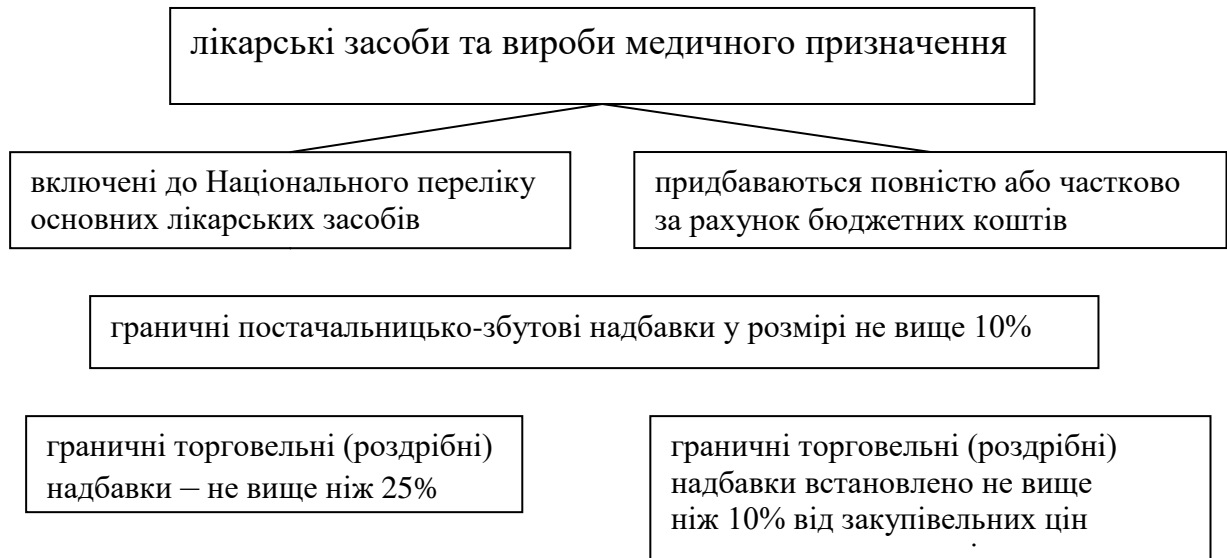

Рисунок 1.2 – Особливості ціноутворення лікарських засобів

Вартість лікарських засобів індивідуального виготовлення (розфасовки) складається з:

- вартості медикаментів за цінами постачальника;
- розміру витрат на виготовлення та фасування.

Для обліку виготовлення ліків аптеки використовують журнал обліку лабораторних робіт та журнал обліку фасувальних робіт, де враховується вартість робіт з розфасовки виготовлених ліків.

Особливого значення набувають транспортно-заготівельні витрати, які являють собою витрати по транспортуванню та зберіганню та включаються до первісної вартості запасів. Такі витрати, як правило, узагальнюють на окремому субрахунку, розподіляють між залишком та реалізованими за місяць запасами.

Обліковувати і списувати транспортно-заготівельні витрати за розрахунком на собівартість реалізованих товарів доцільно для контролю й

аналізу за статтями, що будуть наведені в 3 розділі кваліфікаційної випускної роботи.

1.3 Організація контролю товарно-матеріальних цінностей

На підставі аналізу методик перевірки операцій з товарно-матеріальними цінностями можна виділити наступні облікові аспекти, в яких виникають порушення:

- виявлення та відображення пересортиц;
- неповне оприбуткування товарів;
- безпідставні претензії до постачальників;
- контролю договірної дисципліни з постачання і реалізації;
- не укладання договорів про повну матеріальну відповідальність з працівниками;
- порушення правил зберігання товарів;
- неправомірне відображення результатів інвентаризації;
- крадіжки, підробка документів, привласнення.

Внутрішньогосподарський контроль наявності та руху медикаментів має бути спрямований :

- забезпечення обсягу наявних товарів за асортиментом та якістю;
- правильності і своєчасності складання первинних документів, що відображають процес реалізації;
- правильності визначення цін, за якими реалізовані товари;
- стану розрахунків з постачальниками і покупцями, а також своєчасності надходження підприємству виручки;
- правильності визначення фінансових результатів від реалізації товарів ;
- відповідності фактичних залишків товарів на складі обліковим даним.

Викладений та систематизований матеріал дозволив нам видокремити основні завдання контролю операцій з товарами:

- перевірка фактичної наявності товарів;

- перевірка організації складського господарства;
- перевірка повноти оприбуткування товарів та повноти оформлення супровідних документів;
- перевірка організації контролю зберігання;
- перевірка підстав та документального оформлення списання товарів при втратах;
- перевірка своєчасності пред'явлення претензій за якістю та кількістю товарів;
- визначення правильності ведення синтетичного та аналітичного обліку;
- перевірка дотримання підприємством вимог податкового кодексу[32].

До основних джерел контролю стану надходження, зберігання та реалізації лікарських засобів є: Наказ про облікову політику; первинні документи з обліку товарів (приймально–здавальні документи; товарно - транспортна накладна; свідоцтво про якість товару; сертифікат відповідності державній системі сертифікації); облікові реєстри та інша документація, що узагальнює результати контролю.

Обов'язковим елементом контролю є інвентаризація, яка має свої особливості. При перевірці обліку товарів приділяють визначенню правомірності та повноти використання форм документів. дотримання порядку їх складання та графіку документообігу.

Таким чином, при проведенні контролю лікарських засобів основними завданнями є перевірка фактичної наявності товарів, організації складського господарства, повноти оприбуткування товарів, законності списання товарів при втратах, оцінка повноти та правильності відображення господарських операцій з товарами.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ НА ПВКП «СУЧАСНІ ЛАБОРАТОРІЇ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Приватне виробничо-комерційне підприємство «Сучасні лабораторії» створене у 2004 році та є самостійним господарюючим статутним суб'єктом, який здійснює багатoproфільну господарську діяльність. Метою діяльності підприємства є отримання прибутку. Засновником і власником підприємства є фізична особа.

Функціональною формою господарювання підприємства є: постачання лікувально-профілактичним та діагностичним закладам медичного обладнання, апаратури, інструментарію, видаткових та шовних матеріалів, хімічної сировини, лабораторної хімії, лабораторного посуду і обладнання, інших товарів медичного призначення та обладнання для промислових лабораторій, продаж медикаментів.

Підприємство також має аптеку, в якій реалізуються ліки. Функціонує також лабораторія, яка проводить лабораторні дослідження. ПВКП «Сучасні лабораторії» має відповідні ліцензії для здійснення своєї діяльності.

Підприємство має в наявності інформаційне забезпечення щодо обліку руху товарно-матеріальних цінностей. Для зберігання медичного обладнання, апаратури, видаткових та шовних матеріалів, інструментарію та інших товарів медичного призначення Товариство має в наявності складські приміщення, що відповідають всім вимогам зберігання зазначеної продукції.

Основними споживачами продукції є медичні заклади міста Суми та Сумській області. Основною перевагою бізнесу являється ексклюзивна співпраця безпосередньо з виробниками та офіційними дистриб'юторами виробників медичного обладнання та товарів медичного призначення, а також багаторічний досвід в роботі такого характеру.

Наявність попиту на ринку характеризується великою кількістю постійних клієнтів, та стабільним розширенням клієнтської бази. Для детального дослідження фінансово - економічного стану товариства за останні три роки (2017- 2019) проаналізуємо показники його діяльності.

Нами проаналізовані основні показники фінансово-господарської діяльності ПВКП«Сучасні лабораторії», результати якого наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1– Фінансово-економічні показники діяльності підприємства за 2017– 2019 рр.

Показник	Рік			Середній темп росту, %
	2017 тис. грн.	2018 тис. грн.	2019 тис. грн.	
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	139,3	265,0	359,0	160,5
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	122,8	230,7	310,0	158,82
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	76,3	202,0	292,0	195,81
Чистий прибуток підприємства, тис. грн.	745,3	1022,2	-99,0	-
Загальна вартість майна, тис. грн.	297,1	738,3	746,0	158,44
Власний капітал, тис. грн.	127,2	229,4	210,0	128,45
Власні оборотні кошти, тис. грн.	118,5	215,5	178,0	122,69
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	169,9	293,6	350,0	143,72
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	99,0	400,9	334,0	183,04

Дані таблиці показують, що за досліджуваний період загальна сума доходу від реалізації послуг зросла. Дана тенденція є досить позитивним явищем для підприємства, адже свідчить про те, що продукція підприємства відповідає вимогам попиту ринку за ціною, якістю, іншими технічними характеристиками та властивостями і тому знайшла свого споживача.

У період з 2017 по 2019 р. помічено зростання собівартості продукції(товарів, послуг). Середній темп росту собівартості склав 195,81%. Дане явище є негативним для підприємства оскільки пов'язане зі зростанням прямих матеріальних витрат та витрат на оплату праці.

У 2019 році досліджуваним підприємством було отримано збиток у розмірі 99 тис. грн. Ця ситуація пов'язана з тим, що збільшилась собівартість реалізованої продукції, відбулося зростання адміністративних, інших операційних та фінансових витрат.

Позитивним явищем є те, що відбулося збільшення розміру власного капіталу підприємства. У 2019 році власний капітал підприємства склав 210 тис. грн., що на 82,8 тис. грн. більше, ніж у 2017 році.

Можна відмітити той факт, що показники дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві збільшилися, що свідчить про зростання заборгованості підприємства перед кредиторами, а також несвоєчасний розрахунок дебіторами за отриману продукцію та надані послуги.

Охарактеризуємо ділову активність ПВКП«Сучасні лабораторії», дані відобразимо у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз ділової активності ПВКП«Сучасні лабораторії»

Показник	Рік			Середній темп приросту, %
	2017	2018	2019	
Коефіцієнт обертання матеріальних запасів	4,14	8,35	8,97	47,20
Період обертання матеріальних запасів, дні	88,21	43,72	40,70	-32,07
Коефіцієнт обертання активів	3,83	4,45	4,18	4,47
Період обертання активів, дні	95,36	81,96	87,34	-4,30
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	9,85	12,21	8,18	-8,87
Строк погашення кредиторської заборгованості, дні	37,06	29,89	44,62	9,73
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	9,75	9,21	8,43	-7,02
Строк погашення дебіторської заборгованості, дні	37,44	39,63	43,30	7,54
Операційний цикл, дні	125,13	82,81	83,39	-18,37
Фінансовий цикл, дні	88,07	52,92	38,75	-33,67

Здійснивши аналіз ділової активності ПВКП«Сучасні лабораторії» можна стверджувати про те, що на підприємстві спостерігається негативна тенденція стосовно зменшення як коефіцієнту кредиторської, так і дебіторської заборгованостей. Відповідно до цього строк погашення кредиторської, а отже і дебіторської заборгованостей за аналізований період зріс. У 2017 році підприємству необхідно було 37 днів для проведення розрахунків зі своїми кредиторами, а в 2019 році даний показник зріс до значення 45 днів. Строк погашення дебіторами заборгованості зріс у 2019 році на 6 днів порівняно з

2017 роком. Це свідчить про як про порушення розрахунково-платіжної дисципліни, так і несвоєчасний розрахунок дебіторами підприємства, а також виплату коштів кредиторам, що співпрацюють з підприємством.

На підприємстві спостерігаються і позитивні моменти в процесі діяльності. До них належить поступове зменшення строку обертання матеріальних запасів та активів. Середній темп приросту таких показників за досліджуваний період склав 47,2% і 4,47% відповідно. Підприємству потрібно вжити заходів для покращення стану розрахунково-платіжної дисципліни.

Загалом фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати, як задовільний. Загальна сума доходу від реалізації продукції зросла, що є досить позитивним явищем для підприємства, адже свідчить про те, що продукція підприємства відповідає вимогам попиту ринку, тобто споживача задовольняє ціна, якість, інші характеристики та властивості.

До негативних моментів у діяльності підприємства відноситься збиток у розмірі 99 тис. грн., який був отриманий у 2017 році. Для покращення ситуації підприємству слід вжити певних заходів для того щоб знизити свої витрати, а особливо адміністративні та інші операційні витрати.

До позитивних моментів діяльності ПВКП«Сучасні лабораторії» можна віднести той факт, що підприємство не має довгострокових позик. Також слід відмітити те, що підприємство володіє достатнім обсягом оборотних коштів і може вільно здійснювати маневрування своїх коштів.

2.2 Первинний, аналітичний та синтетичний облік товарів на підприємстві

Джерел надходження лікарських засобів впливають на особливості документального оформлення. А їх облік в місцях зберігання організують за об'єктами, місцями зберігання, кількістю.

Облік запасів в місцях здійснює завідуючий складом, який є матеріально відповідальною особою, з яким укладається типовий договір про повну індивідуальну матеріальну відповідальність.

Товарно-матеріальні цінності супроводжуються товарно-транспортними накладними, рахунками, рахунками-фактурами, накладними, сертифікатами якості та іншими документами.

Матеріальні цінності приймаються за кількістю і якістю у встановлені терміни. Проте на підприємстві не фіксується додаткова інформація відносно оприбуткування товарів, що веде до викривлення фактичних та облікових даних.

При виявленні відхилень у кількості або якості цінностей, що надійшли, даним супровідних документів на підприємстві складають відповідний акт.

При опрацюванні первинних документів звертається увага на: правильність оформлення податкової накладної..

Підставою для відпуску медикаментів є рахунок-фактура, вимога-накладна, видаткова накладна та інші документи, які підтверджують фактично відпущену їх кількість.

Щомісяця матеріально-відповідальна особа складає товарний звіт, а обліковці узагальнюють інформацію про рух цінностей шляхом складання зведеного звіту про рух товарів по груповій номенклатурі (в натуральному і грошовому вимірниках). Програма автоматизованого обліку SUN дозволяє роздруковувати залишки на кінець місяця за кожною матеріально-відповідальною особою, кожним рахунком обліку товарно-матеріальних запасів. Комп'ютерна програма дає можливість дослідити зміни в розрізі кожного виду товару, в розрізі постачальників або покупців, в розрізі певного періоду обліку. Вихідними документами для друку є оборотно-сальдові відомості, аналізи рахунку, пробні баланси та ін.

На підставі товарного звіту матеріально-відповідальної особи та бухгалтерського звіту по залишках на кінець місяця проводиться перевірка наявності товарів, співставлення даних бухгалтерського і складського обліку.

Алгоритм ведення бухгалтерського обліку в ПКП «Сучасні лабораторії» наведений на рисунку 2.1.

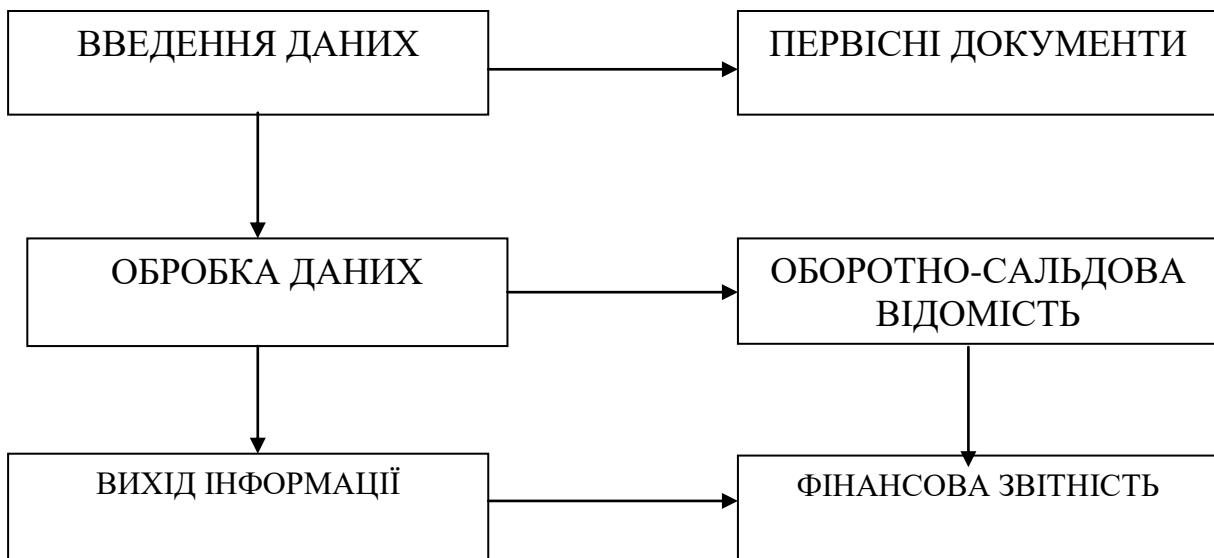

Рисунок 2.1 – Схема бухгалтерського обліку на підприємстві.

Порядок відображення обліку наявності та руху товарів в аптеці наведений в таблиці Г.1 додатку Г. Підприємство в ході діяльності співпрацює як з різними постачальниками, так і з великою кількістю покупців, яким проводиться реалізація товару за диференційованими цінами.

Бухгалтерський облік товарів на підприємстві ведеться за допомогою автоматизованої системи обробки інформації SUNSystem, що дозволяє в оперативному режимі отримувати інформацію про розмір оборотних активів, дозволяє складати фінансову і податкову звітність. За допомогою аналітичного обліку дається змога представити товари не тільки в грошовому, а й в натуральних показниках. Програма має чотири основних модуля: фінансовий облік; обробка замовлень продажу; обробка замовлень купівель; керування запасами.

Модуль Керування запасами представляє собою аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей. За допомогою функції Імпорт операції, інформація попадає в модуль Фінансовий облік, що являє собою синтетичний облік на підприємстві.

При збереженні запасів компанія несе невід'ємні витрати на їх утримання. Це означає, що для скорочення витрат слід установити мінімальні рівні запасів, необхідних для комплектації поточних та наступних замовлень. Все більша кількість організацій потребує програмного забезпечення, яке давало б можливість мінімізувати ці вкладення, не знижуючи при цьому рівня обслуговування покупців. Модуль керування запасами в Sun Business допомагає забезпечити адекватність вхідної інформації і в той же час збільшити продуктивність роботи складу, який наведений в додатку Д.

Таким чином організація синтетичного, аналітичного та первинного обліку медикаментів на підприємстві в цілому організовано у відповідності з чинним законодавством залежно від конкретних умов діяльності.

2.3 Організація контролю наявності та руху лікарських засобів на підприємстві

На ПВКП «Сучасні лабораторії» система контролю за товарно-матеріальними цінностями спрямований на забезпечення реалізаційних та маркетингових планів, необхідних для досягнення поставлених цілей.

Маркетингова політика підприємства спрямована на визначення кількості, ціни та асортименту планової реалізації. В остаточному варіанті плану повинна бути чітко визначена цінова політика, система знижок, і обсяги реалізації в кількісному і вартісному вираженні.

Після одержання обсягів реалізації на умовах повної передоплати на першому етапі планування, на другому етапі компанія моделює вплив різних умов продажів, таких як відстрочка платежу (товарний кредит), на обсяги реалізації, дебіторську заборгованість, грошові потоки, інкасацію дебіторської.

На кожен складську номенклатуру як правило заводиться окремий запис, хоча він може бути складовим компонентом більш крупного продукту. Для оптимізації ефективності операцій з запасами необхідно, щоб робоча система могла впізнавати позиції номенклатури як компоненти зборки. Модуль

керування запасами в Sun Business підтримує зборки, що можуть мати до вісімсот частин, поділених на десять рівнів. Така структура дозволяє економити час та збільшити ефективність роботи відділів, зайнятих в обробці заказів.

З метою забезпечення контролю наявності товарів при проведенні інвентаризацій програма має можливість формувати інвентарні описи. Навіть ефективне рішення цієї проблеми з використанням комп'ютера не може замінити необхідність фізичного перерахунку запасів, але при правильному плануванні може принести значну допомогу. Функція Sun Business, що формує інвентарний опис, дозволяє указати різноманітні цикли проведення вибіркової інвентаризації для окремих позицій номенклатури, в той час як загальні інвентаризації зменшують вірогідність операційних розривів, дозволяючи переміщення запасів під час опису. Інтерактивний ввід, дослідження, акцепт та рознесення результатів інвентаризації підвищують ефективність, в той час, як вичерпна звітність за всіма відхиленнями або недостачами посилює контроль за процесом в цілому.

Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей на торгових підприємствах – це порівняння фактичного залишку товарів з обліковими даними. ПВКП «Сучасні лабораторії» проводить інвентаризацію щоквартально, а також тоді коли матеріально-відповідальна особа йде у відпустку.

Дані про виявлені і підраховані фактичні залишки товарів записуються в інвентаризаційний опис (додаток), який складається в двох або трьох (при зміні матеріально-відповідальної особи) примірниках. Результатом інвентаризації являється розбіжність між фактичними та обліковими даними про залишки товарно-матеріальних цінностей:

лишки – мають місце тоді, коли фактичні залишки товарів більше облікових;

нестачі – мають місце тоді, коли фактичні залишки товарів менше облікових.

Найчастіше на даному підприємстві виявляється ідентичність фактичних та облікових залишків товарів. Отже, інвентаризація дозволяє встановити

наявність товарів на підприємстві, виявити нестачі, втрати, лишки, необліковані товарно-матеріальні цінності, що забезпечує контроль за їх збереженням, повнотою і достовірністю даних бухгалтерського обліку та звітності.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ НА ПВКП «СУЧАСНІ ЛАБОРАТОРІЇ»

3.1 Вдосконалення обліку лікарських засобів на підприємстві

Під час вивчення порядку формування первинної вартості товарів, що застосовується в практиці досліджуваного підприємства нами встановили, що на підприємстві не відпрацьований чіткий перелік витрат, пов'язаних з придбанням товарів, що веде до відхилень.

Для уникнення важких розподільчих розрахунків транспортно-заготівельних витрат в практиці підприємства ці витрати відносять в дебет 282 рахунку "Товари". Таке можливо припустити при умові, якщо товар має одиничну крупну форму та витрати в основному легко співвідносити з вартістю таких товарів. При придбанні для подальшої реалізації медикаментів, вже застосований підхід неприйнятний., тому що розподілення буде приблизним. Тому доцільно застосовувати в практиці рахунок 289 «Транспортно-заготівельні витрати» та вести розподіл відповідно до реалізованих товарів та залишку.

Ми вважаємо необхідним пропонувати підприємству впорядкувати перелік витрат на придбання, транспортно-заготівельних та витрат, пов'язаних з доведенням до стану, придатного до реалізації в розрізі трьох статей і відповідних до них субрахунків. Відсутність такого переліку веде до викривлення списання їх на собівартість реалізованих товарів, як наприклад витрати на доведення товарів до придатного до реалізації стану і до нього п'ять підпунктів відносяться в дебет 93 рахунку і списуються як витрати періоду, не включаючись до собівартості товару. Рекомендований перелік витрат за наступними статтями наводиться в додатку Е.

Ми пропонуємо транспортно-заготівельні витрати та витрати на придбання та доведення до придатного для реалізації стану узагальнювати на рахунку 93 рахунку "Витрати на збут", а з кредита 93 рахунку списувати на

рахунок 902 “Собівартість реалізованих товарів”. В результаті на дебеті рахунку 902 формується покупна вартість та всі витрати, пов’язані з придбанням товарів, доведенням їх до стану, придатного до реалізації, транспортно-заготівельні витрати, що є реальним відображенням собівартості.

Детальний розрахунок наведений в таблиці 3.1, де відображений перелік трьох основних статей витрат, пов’язаних з придбанням, транспортуванням та доведенням до придатного до реалізації стану, розмір витрат в розрізі статей середній відсоток витрат постатейно до покупної вартості реалізованих товарів, сума залишку витрат на нереалізовані товари та суми, що необхідно включити в первісну вартість товарів.

Таблиця 3.1 – Запропонована методика включення витрат на придбання, транспортно-заготівельних, та витрат, пов’язаних з доведенням до придатного до реалізації стану в собівартість реалізованих товарів за квітень 2019 р

Статті витрат обігу	Сума витрат			Вартість товарів за обліковими цінами			Середній відсоток витрат гр.4х	Сума витрат на залишок товарів гр.6х	Сума витрат на реалізовані товари гр.4-гр.9
	На початок	За місяць	Разом гр.2+	Реалізовано за місяць	У залишку на кінець	Разом гр.5+ гр.6			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.На придбання товарів	1205	344	1549	x	X	x	0,76	1053	496
2.Транспортно-заготівельні витрати	2648	1658	4306	x	X	x	2,11	2925	1381
3.На доведення товарів до придатного для реалізації стану	1532	707	2239	x	X	x	1,1	1525	714
Разом	5385	2709	8094	65080	138615	203965	x	5503	2591

Так, наприклад стаття 3”Витрати на доведення товарів до придатного для реалізації стану” , (викривлення якої допускається на практиці), з врахування залишку на кінець місяця складає 2239грн, а загальна сума реалізації товарів 203965грн, коефіцієнт віднесення додаткових витрат складає 1,1% (2239x100:203965). Далі суму вартості товарів у залишку на кінець місяця 138615грн помножимо на коефіцієнт 1,1%, що дорівнюватиме 1525грн, що

залишиться на Дт 93 рахунку, а різниця $2239-1525=714$ грн і визначить суму додаткових витрат за даною статтею, яку необхідно списати на собівартість реалізованих товарів. Розрахунок аналогічним чином проводиться за всіма статтями, результати яких додаються і надалі буде складена кореспонденція у дебет рахунку 902 “Собівартість реалізованих товарів” з кредиту 93 “Витрати на збут” на суму 2591грн.

На ПВКП «Сучасні лабораторії» не застосовується графік документообороту, а враховуючі його необхідність нами запропоновано його форму, наведену в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Запропонована форма графіку документообігу руху лікарських засобів в ПВКП «Сучасні лабораторії»

Процедура	Строк виконання	Відповідальний
Надходження документів зі сторони	1 день (по мірі здійснення операцій)	Менеджер
Надходження документів до бухгалтерії	1 день	Менеджер
Виписка видаткових документів	В момент відпуску	Менеджер
Надходження первинних документів до бухгалтерії	Кожен день до 17.00	Менеджер
Обробка документів в бухгалтерії	Кожен день, по мірі надходження	Бухгалтер
Складання журналів-ордерів	До 05 числа наступного місяця	Бухгалтер
Заповнення оборотно-сальдової відомості	До 08 числа наступного місяця	Головний бухгалтер
Складання звітності	До 15 числа наступного місяця	Головний бухгалтер
Передача на зберігання до архіву підприємства	По закінченню річного звітування	Головний бухгалтер

Добре відпрацьований документообіг забезпечує своєчасне отримання облікової інформації, гарантує цілісність зберігання документів та якість внутрішньогосподарського контролю.

В зв'язку зі специфікою роботи підприємства, а також значним об'ємом реалізації товарів є необхідність щотижневої звірки розрахунків з покупцями. Таким чином удосконалення механізму первісної вартості товарів з врахуванням витрат на придбання, транспортно-заготівельних витрат, приймає

участь в правильному формуванні 902 рахунку “Собівартість реалізованих товарів”, що впливає на розмір фінансового результату. Саме цьому ведення 93 рахунку “Витрати на збут” в розрізі 3-х статей і відповідних субстатей дозволить чітко розмежувати покупну вартість та рівень додаткових витрат, що підвищить їх контроль та регулювання.

3.2 Удосконалення контролю за наявністю та рухом товарно-матеріальних цінностей

Запропоноване впровадження вдосконалених форм первинних документів дозволить підвищити якість контролю за рухом товарів, що ведеться не на належному рівні. Важливу роль в переміщенні, реалізації та зберіганні товарів в торгівельній діяльності відіграє внутрішній аудит, що є незалежним методом контролю, направленим на достовірність інформації по обліку товарів.

При проведенні внутрішнього контролю товарів на підприємстві ми пропонуємо зосередити увагу на правильності та достовірності системи оприбуткування товарів; обліку товарів; збереженні товарів.

Запропонована форма аналізу відхилень в бухгалтерському обліку та за даними перевірки дозволить виявити розбіжності за такими показниками: залишки, надходження, вибуття товарів та співставлення результатів, підсумки яких будуть відображатися у вигляді таблиці 3.3.

Ми вважаємо, що необхідно розробити порядок та рекомендації щодо виявлення залежалих товарів, неконкурентноспроможних, наполягати на пересмотрі цін на подібні товари, навіть можливо пропонувати реалізацію по цінам, нижчим від придбання. На сьогоднішній день на підприємстві такі товари нараховують понад 800 000грн. Подібні процедури повернуть до обороту значні грошові кошти, що є найбільш ліквідною частиною активів.

Наявність неходових, залежалих товарів впливає на оборотність активів, знижує їх ефективність, а головним є те, що у підприємства вилучені із обороту значні кошти, від таких активів підприємство не має віддачі.

Таблиця 3.3 – Форма аналізу результатів руху товарів за 2019р.

№ з/п	Показники	За бухгалтерськими даними,грн	За даними контролю, грн	Результат	
				більше (+)	менше (-)
1	Залишок матеріалів на 01.01.2019 р.	10 000	10 000	–	–
2	Надійшло матеріалів за 2019р.	5 000	5 500	+ 500	–
3	Вибуло матеріалів за 2019 р.	4 000	3 800	—	-200
4	Залишок матеріалів на 01.01.2020 р.	8 000	8 100	+ 100	–
5	За даними інвентаризації на 01.01.2020р.	7 500	8 200	+ 700	
6	Попередній результат: нестача надлишок	500	100	—	—
7	Природні втрати	150	120	—	- 30
8	Остаточний результат: нестача надлишок	350	20	—	—

При звірці з покупцями формується акт звірки. У цьому акті відображені розрахунки за період з розбивкою по датах у сумовому виразі.

Якщо треба провести звірку з контрагентом за кількістю окремого виду товару, який був відвантажений йому, або звірити дані з особистою програмою керівника (де є розбивка по договорах), бухгалтеру необхідно вручну підраховувати якого товару скільки відвантажено. Це незручно і віднімає додатковий час. Тому пропонуємо, щоб в акті звірки додати вікно “розгортати за видами товарів”, і по кожному виду товару повинні відображатися всі видаткові накладні за період з відображенням кількості, ціни і суми. Потім по даному виду товару в кінці підраховується загальна кількість та сума.

Нижче відображається другий вид товару таким же чином. В самому кінці акту звірки підраховується загальна кількість по видах товару і загальна сума (Додаток Ж).

Удосконалення акту звірки дає можливість бухгалтеру економити час на звірку з контрагентом, а також отримувати поширену інформацію не тільки в сумарному виразі, але і в кількісному з розбивкою по видах товару, зменшить

кількість помилок у обліку заборгованості, чим значно покращить якість облікової інформації для потреб управлінського обліку, підвищить дотримання платіжної дисципліни.

Заключним етапом перевірки передбачає звірку матеріальних цінностей, які фактично обліковуються на місцях їх збереження, з обліковими даними, які відображені в регістрах бухгалтерського обліку (журнали – ордери, відомості, Головна книга).

Нами запропоновано вдосконалення документа, в якому відображаються результати інвентаризації цінностей. Так у формі інвентаризаційного опису (додаток К) нами запропоновано додати колонки «Значиться за даними бухгалтерського обліку», яка буде розділена на графи «кількість» та «сума». А також передбачити колонку «Розбіжності між фактичними даними та даними бухгалтерського обліку», яка також буде поділена на колонки «кількість» та «сума». Вони призначені для заповнення бухгалтером та дозволить скоротити процес виявлення результатів шляхом зменшення операцій які здійснюються в бухгалтерії.

Таким чином, запропоновані шляхи вдосконалення методів оцінки товарів, обліку та контролю товарів нададуть змогу більш ефективно вести бухгалтерський облік на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Збільшення товарообігу потребує достовірного відображення в обліку господарських операцій, надання правдивої інформації в фінансовій звітності, правильного відображення в обліку процесів по придбанню, переміщенню, реалізації товарів.

Питання, розглянуті в кваліфікаційній роботі бакалавра є актуальними, оскільки облік саме товарів, як основних оборотних активів, для торгівельного підприємства, має високу ступінь важливості. Поставлені завдання в роботі підтверджують необхідність реформування обліку в заданих напрямках, вдосконалення існуючих процесів обліку.

Проведені нами дослідження організації обліку та контролю товарів дозволяють зробити наступні висновки.

Аналіз фінансово-господарського стану приватного підприємства ПВКП «Сучасні лабораторії» за 2017-2019 рр. показав:

- стан платоспроможності незадовільний, показники ділової активності свідчать про зниження ефективності використання наявних на підприємстві ресурсів;

- правильно сформована первинна вартість товарів дає змогу при реалізації отримати реальний обсяг витрат, пов'язаних з визначенням собівартості цих товарів. На підприємстві є недоліком питання визначення первинної вартості товарів, немає чіткого переліку витрат, пов'язаних з придбанням, транспортними витратами, витратами, пов'язаними з доведенням до стану, придатного до реалізації; немає єдиної методики списання таких витрат на собівартість, що призводить до викривлення фінансових результатів;

- в процесі дослідження встановлені залежали, неходові товари на суму понад 800тис.грн., які необхідно реалізувати за цінами нижче від цін придбання, що дозволить повернути до обороту значну суму найбільш ліквідних активів.

Всі вищеперераховані недоліки обліку лікарських засобів на підприємстві

пропонується вдосконалити рекомендованими методами по напрямкам:

– запропоновано використовувати субрахунки до рахунку 93”Витрати на збут” з подальшим списанням їх згідно рекомендованої методики в дебет рахунку 902”Собівартість реалізованих товарів”, що дасть змогу відобразити реальну собівартість реалізованих товарів;

– на підприємстві відсутній графік документообігу, який є необхідним додатком до облікової політики, тому нами запропоновано та розроблено графік документообігу, що значно покращує оперативність бухгалтерського обліку на підприємстві;

– з метою підвищення ефективності ведення та організації бухгалтерського обліку нами запропоновано вдосконалений акт звірки, оскільки існуючий не дозволяє провести звірку з контрагентом за кількістю окремого виду товару, який був йому відвантажений і бухгалтеру необхідно вручну підраховувати скільки якого товару відвантажено;

– в зв’язку зі специфікою роботи підприємства, а також значним обсягом реалізації товарів нами доведена необхідність щотижневої звірки розрахунків з покупцями;

– нами запропоновано вдосконалення реєстра бухгалтерського обліку, що стосується виведення результатів інвентаризації шляхом оптимізації інформації в ньому, що дозволить скоротити процес виявлення надлишків та нестач по товарам шляхом зменшення операцій які здійснюються в бухгалтерії;

Вищевикладені рекомендовані до впровадження пропозиції дозволять підвищити ефективність торгівельної діяльності, збільшити надходження грошових коштів та отримати високий фінансовий результат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392с.
2. Бутинець Т.А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній? *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу* : міжнародний збірник наукових праць. Житомир: ЖДТУ, 2009. № 2 (14). С. 517.
3. Ветютнева Н.О., Убогов С.Г., Загорій Г.В., Пилипенко Г.Г., Федорова Л.О. Функціональна модель проведення вхідного контролю якості лікарських засобів в аптечних закладах. *Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика*. Київ, 2015. Вип. 24. С. 276–288.
4. Ветютнева Н.О., Убогов С.Г., Федорова Л.О. Методологічне обґрунтування професійних функцій Уповноважених осіб аптечних і лікувально-профілактичних закладів. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*, 2018. Т. 11. № 1 (26). С. 83–90.
5. Вахрушина М.А. Бухгалтерський управлінський облік. К: ТОВ“Автовнтерсервіс”, 2018. 544 с.
6. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні. *Антиміфологія. Бухгалтерський облік і аудит*, 2016. №2. С. 3-13 5.
7. Голов С.Ф., Єфіменко В.І. Фінансовий управлінський облік: К.: ТОВ “Автоінтерсервіс”, 2017. 544 с.
8. Гузеєва В.О. Нова концепція обліку доходу відповідно до МСФЗ 15 «Виручка за договорами з клієнтами». *Ефективна економіка*, 2017. Випуск 12. С. 47-49
9. Гуцайлюк З. Сучасні проблеми розвитку теорії бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит.*, 2015. №2. С.14-19
10. Господарський кодекс України : Закон України №436-IV від 13.01.03р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Дупай М.М., Михайлишин Н.П. Облік товарних операцій комерційної діяльності. Тернопіль: Астон, 2018. 272 с

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Лікарські засоби. Належна виробнича практика: Настанова СТ-Н МОЗУ 42-4.0:2016. К.: МОЗ України, 2016. 335 с.
14. Карпова Т.П. Направления развития бухгалтерского учёта в цифровой экономике. *Известия СПбГЭУ*, 2018. №3 (111) С. 52-572
15. Кривицька О. Р. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку. *Фінанси України*. 2009. № 3. С. 138-147.
16. Кругляк Б.С. Економічний аналіз підприємств: навч. посіб. Хмельницький: Хмельницький державний університет, 2004. 420 с.
17. Кубик В. Д. Учетная политика как инструмент моделирования деятельности предприятия. 2015. С.246-253.
18. Кушина О. Використання хмарних сервісів: облік і податки. *Бібліотека баланс. «Електронне життя підприємства (інтернет, зв'язок, електронний документообіг)*, 2019. №10. с.53-58.
19. Карпова Т.П. Управлінський облік. М.: Аудит ЮНІТІ, 2017. 783 с.
20. Кутер М.И. Теорія і принципи бухгалтерського обліку : Підручник.М : Фінанси і статистика, Експ. Бюро, 2016. 544 с.
21. Лишиленко А. Направления усовершенствования учета и аудита финансовых результатов. *Бухгалтерский учет и аудит*. 2009. № 6. С. 16-24.
22. Максимова В. Ф. Контроль і ревізія: Навчальний посібник. Одеса: Автограф, 2003. 335 с.
23. Максименко І.Я., Зоря О.П., Горлачова Г.Р. Інвентаризація як складова внутрішньогосподарського контролю в процесі управління підприємством. *Економіка та держава*, 2017. №10. С. 83-85.
24. Миронова В.В. Роль оборотних активів у забезпеченні фінансової стійкості підприємства. *Управління розвитком*, 2018. №1(122). С.109 – 112.

25. Назаренко А. М. Эконометрика : Учебное пособие. Сумы: Изд-во СумГУ, 2010. 404 с.
26. Національне П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. за №73. URL: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/402237/file/1.pdf>
27. Параскевич Л. В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки: облік, аналіз і аудит*. 2010. № 1. С. 123-127.
28. Нестеренко Ж.К. Особливості готової продукції та вдосконалення обліку її реалізації. *Сталий розвиток економіки*, 2017. С.543
29. Павленко О.П., Бурсук Г.Ю. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. *«Молодий вчений»*, 2017 р. № 10 (50). С. 981-984
30. Партин Г. О. Фінанси підприємств : навчальний посібник. К. : Знання, 2018. 379 с.
31. Партін Г.О. Бух.облік.: основи теорії та практики. Навчальний посібник. К.: Т- во “Знання”, 2017. 245 с.
32. Паулі В. К. Основні положення організації внутрішнього аудиту діяльності енергопідприємств. *Енергетик*. 2000. № 5. С. 20-22.
33. Пирець Н.М. Особливості обліку фінансових результатів згідно з національними та міжнародними стандартами. *Економічний простір*. 2012. № 62. С. 228-234.
34. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення 15.01.2020р.)
35. Плікус, І. Модель професії бухгалтер в епоху цифрових трансформацій: ключові напрями компетентностей бухгалтера. *Приазовський економічний вісник.*, 2019. Вип.1 (12). С. 200-205

36. Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010р. URL: [http:// zakon5. rada. gov. ua / laws/show/2755-17](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)(дата звернення 15.01.2020р.)
37. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99р. №996. URL: [http:// zakon. rada. gov. ua.](http://zakon.rada.gov.ua) (дата звернення 5.01.2020р.)
38. Про затвердження типових форм первинного обліку : Наказ Міністерства статистики України від 24.05.95 за № 88. URL: [http://zakon0.rada.gov.ua/ laws / show/z0168-95](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95) (дата звернення 20.02.2020р.)
39. Про примітки до річної фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000р. №302. URL: [http:// zakon. rada.gov.ua.](http://zakon.rada.gov.ua) (дата звернення 10.03.2020р.)
40. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. № 433. URL: [http://www. minfin.gov.ua.](http://www.minfin.gov.ua) (дата звернення 15.01.2020р.)
41. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. № 635. URL: [http://www.minfin.gov.ua/control/uk /publish](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish)(дата звернення 10.01.2020р.)
42. Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2003р. №476. URL: [http:// www.minfin.gov. ua/ control](http://www.minfin.gov.ua/control)(дата звернення 22.01.2020р.)
43. Про лікарські засоби: Закон України від 4. 04.1996 року N 124/96-ВР зі змінами та доповненнями. №996. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/z960123?an=1&ed=2012_12_05
44. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України зі змінами та доповненнями . від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
45. Пушкар Й. М. Економіка виробничого підприємництва : навч. Посіб. Київ. 2013. С. 35.

46. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник 5-те вид., допов. і перероб. Київ : Алерта, 2011. 976 с.
47. Туз О. К. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: 2015. с. 644-646.
48. Феценко О.П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності. *Бізнес Інформ*. 2015. № 2. С.229-236.
49. Цветкова Н. М. Методологічні питання формування управлінського обліку та звітності для прийняття стратегічних рішень. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*, 2015. № 1. С. 200-207. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2015_1\(14\)__28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2015_1(14)__28). (дата звернення 15.01.2020р.)
50. Чумаченко М., Білоусова І. Економічна робота на підприємстві та П(С)БО 16. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С. 38.
51. Щурик М.В., Буряк П.Ю., Гарасим М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності : навч. посіб. Київ: «Хай-Тек Прес», 2010. 376 с.
52. Яцунська О. С. Процес впровадження МСФЗ в Україні. *Бізнес Інформ*. 2016. №3. 173-183 с.

Додаток А

SUMMARY

Vasylenko A.V. Accounting and control of the availability and movement of goods in pharmacies. - Qualifying work of the bachelor. NNIBT "UABS", Sumy, 2020

The theoretical, methodical and practical aspects of the organization of the account and control of presence and movement of the goods in drugstores are investigated in work. The main purpose of this study is to develop recommendations for improving the accounting and control of the availability and movement of goods in pharmacies. The main aspects of financial and economic activities in pharmacies are studied.

Key words: accounting, goods, medicines, initial cost, document flow, control.

АНОТАЦІЯ

Василенко А.В. Облік і контроль наявності і руху товарів в аптеках – Кваліфікаційна робота бакалавра. ННІБТ «УАБС», Суми, 2020 р.

У роботі досліджено теоретичні, методичні та практичні аспекти організації обліку і контролю наявності і руху товарів в аптеках. Основною метою цього дослідження є розробка рекомендації щодо покращення обліку та контролю наявності і руху товарів в аптеках. Досліджено основні аспекти здійснення фінансово-господарської діяльності в аптеках.

Ключові слова: облік, товари, лікарські засоби, первісна вартість, документообіг, контроль.

Додаток Б

Таблиця Б.1– Економіко-правовий аналіз чинної нормативної бази з обліку товарів

№ з/п	Нормативний документ	Короткий зміст	Використання в обліку, аналізі та аудиті
1	2	3	4
1.	Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України №996-XIV від 16.07.99р., із змінами і доповненнями.	Закон визначає правові засади регулювання організації ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні. Складається з 5 розділів. 1. Загальні положення. 2. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. 3. Організація та ведення бухгалтерського обліку. 4. Фінансова звітність. 5. Прикінцеві положення.	Закон використовується всіма юридичними особами, створеними відповідно до законодавства у незалежності від їх організаційно-правової форми і форми власності, а також представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності.
2.	Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010р.	Закон визначає правила ведення податкового обліку. Основою нової методики є облік валових витрат і валових доходів та амортизаційних відрахувань з метою визначення оподаткованого прибутку та суми податку на прибуток. В законі визначаються суб'єкти та об'єкти оподаткування, види податків і зборів.	Використовується в обліку зобов'язань для формування валових витрат у податковому обліку.
3.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" №246 від 20.10.99р., зі змінами і доповненнями.	Визначає загальні положення та методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Наведено значення основних термінів, дається визнання та первісна оцінка запасів.	Норми цього положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності, крім бюджетних установ.

продовження таблиці 1

1	2	3	4
5.	Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.99р.	Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб.	Використовується підприємствами та організаціями всіх форм власності (крім банків та бюджетних установ).
6.	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Мінфіну України від 29.11.2000 р. № 356.	Визначається перелік регістрів бухгалтерського обліку	Застосовуються для ведення синтетичного та аналітичного обліку
7.	Про лікарські засоби: Закон України від 4. 04.1996 року N 124/96-ВР зі змінами та доповненнями. №996.	Визначається порядок формування первісної вартості ліків, особливості їх зберігання та реалізації	Використовується аптеками та медичними закладами
8.	Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України зі змінами та доповненнями від 02.03.2015 № 222-VIII.	Наводиться перелік та особливості видів діяльності, що підлягають ліцензуванню	Використовується підприємствами та організаціями всіх форм власності (крім банків та бюджетних установ).

Додаток В

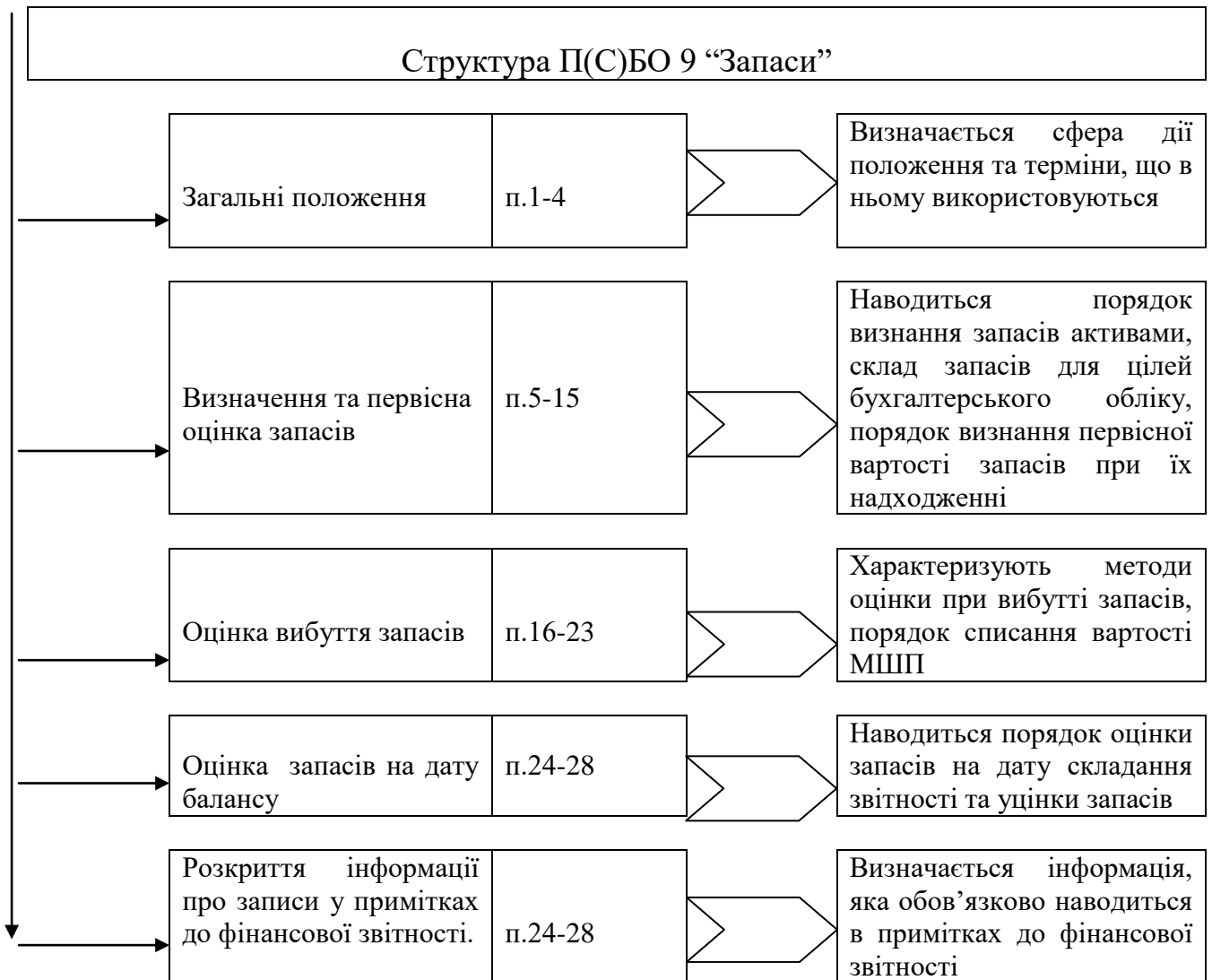

Рисунок В.1 – Структура П(С)БО 9 “Запаси”.

Додаток Г

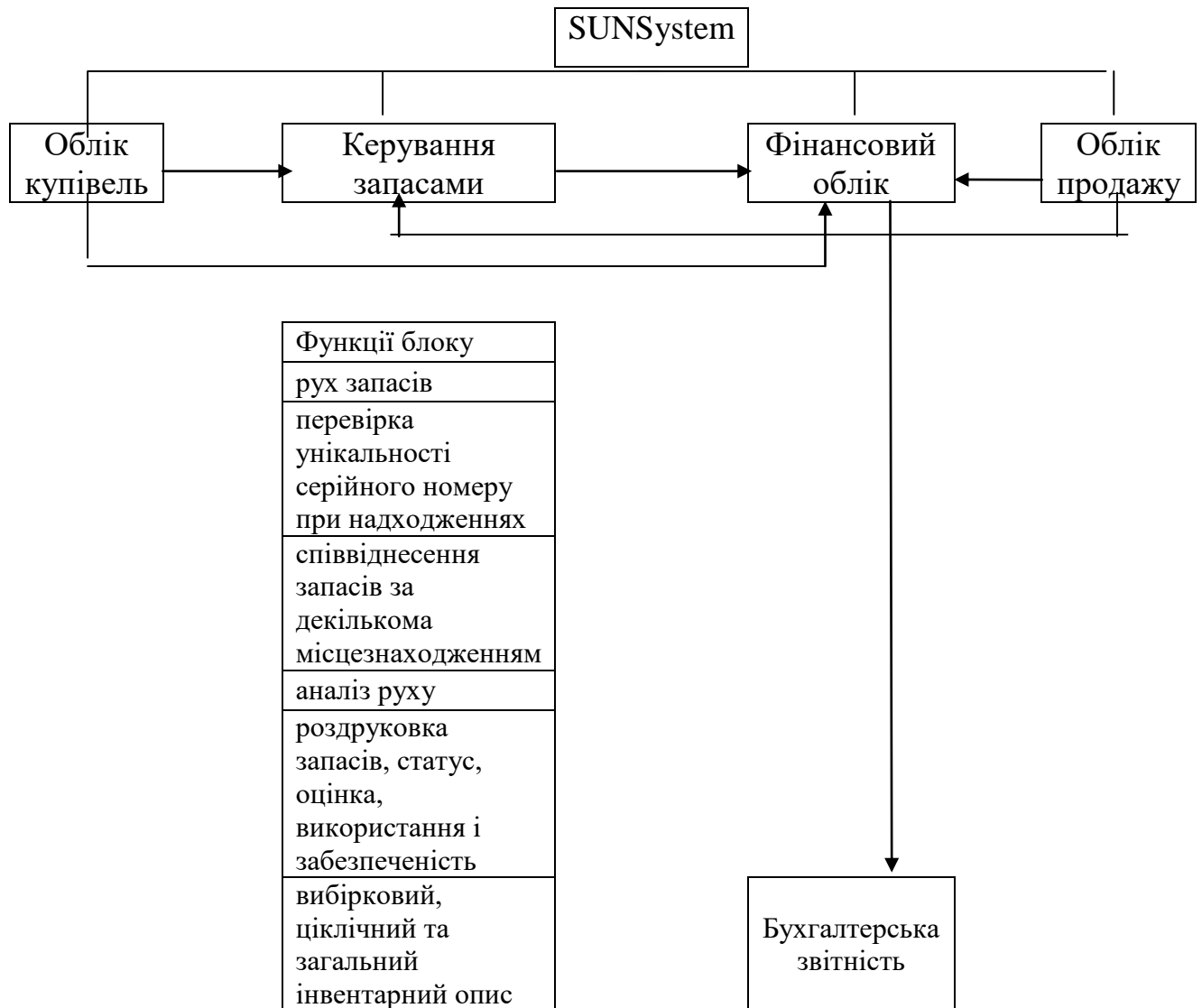

Рисунок Г.1 – Алгоритм обліку лікарських засобів на підприємстві

Додаток Д

Перелік витрат на транспортування, зберігання та підготовку до продажу товарів.

1. Витрати на придбання товарів
  - 1.1 Суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику понад договірну купівельну вартість товарів за вирахування непрямих податків.
    - 1.1.1. Суми ввізного мита.
    - 1.1.2. Суми непрямих податків, які не відшкодовуються підприємству.
    - 1.1.3. Інші витрати на придбання товарів.
  2. Транспортно-заготівельні витрати
    - 2.1. Витрати на відрядження для заготівлі товарів.
    - 2.2. Інші витрати на заготівлю товарів.
    - 2.3. Витрати на транспортування товарів до місця їх використання.
      - 2.3.1. Витрати на залізничні перевезення.
      - 2.3.2. Витрати на автомобільні перевезення.
      - 2.3.3. Витрати на перевезення товарів іншими видами транспорту.
    - 2.4. Витрати зі страхування ризиків транспортування товарів
    - 2.5. Витрати на вантажно-розвантажувальні роботи.
    - 2.6. Витрати на оплату експедиційних операцій.
    - 2.7. Інші витрати на заготівлю та доставку товарів.
  3. Витрати на доведення товарів до придатного для реалізації стану
    - 3.1. Витрати на зарплату пакувальників і відрахування на соціальні заходи.
    - 3.2. Витрати пакувальних матеріалів.
    - 3.3. Інші витрати на передпродажну підготовку товарів.
    - 3.4. Витрати на підвищення якісно-технічних характеристик товарів.
    - 3.5. Інші прямі витрати на підготовку товарів до реалізації.

Додаток Е
Таблиця Е.1 – Відображення зазначених операцій у бухгалтерському
в податковому обліку

№	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.	Податковий облік	
		Дт	Кт		Доходи	Витрати
1	Оприбутковано лікарські засоби згідно з накладними від постачальників	282	631	420 000	-	-
2	Відображено податковий кредит з ПДВ за ставкою 7% згідно з податковими накладними, зареєстрованими в ЄРПН	641/ ПДВ	631	29 400	-	-
3	Відображено торговельну націнку щодо лікарських засобів та виробів медичного призначення відповідно до бухгалтерської довідки	282	285	100 000	-	-
4	Оприбутковано супутні товари згідно з накладними від постачальників	282	631	50 000	-	-
5	Відображено податковий кредит з ПДВ згідно з податковими накладними від постачальників, зареєстрованих в ЄРПН	641/ ПДВ	631	10 000	-	-
6	Відображено торговельну націнку щодо супутніх товарів згідно з бухгалтерською довідкою	282	285	15 000	-	-
7	Збільшено згідно з товарним звітом вартість ліків на вартість фасувальних робіт за затвердженими тарифами	282	201	4200	-	-
8	Перераховано кошти постачальникам за лікарські засоби та супутні товари	631	311	420 000	-	-
9	Надійшла до каси виручка від реалізації лікарського засобу та виробу медичного призначення (без ПДВ), у тому числі вартість фасувальних робіт у сумі 4200 грн.	301	702	545 700	510 000	-
10	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ відповідно до складених за щоденними підсумками операцій податковими накладними, що підлягають реєстрації в ЄРПН	702	641/ ПДВ	35 700	-	-
11	Дохід віднесено на фінансовий результат	702	791	510 000	-	-
13	Надійшла до каси виручка від реалізації супутніх товарів (з ПДВ)	301	702	36 000	30 000	-
13	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ від реалізації супутніх товарів	702	641/ ПДВ	6000	-	-
14	Дохід віднесено на фінансовий результат	702	791	30 000	-	-

продовження таблиці Е.1

15	Відпущено ліки за безкоштовними рецептами з наданням знижки 25% до роздрібною ціни (сума ліків — 14 000 грн., сума знижки — 2750 грн.)	64	702	11 250	10 514,02	-
16	Відображено податкові розрахунки з ПДВ	702	643	735,98	-	-
17	Дохід віднесено на фінансовий результат	702	791	10514,02	-	-
18	Відображено торговельну знижку, надану покупцям у момент реалізації	285	282	2750	-	-
19	Відпущено ліки за пільговими рецептами з оплатою 50% до роздрібною ціни. Сума ліків — 6000 грн., сплачено хворими в касу 3000 грн.	64	702	3000	2803,74	-
20	Відображено податкові розрахунки з ПДВ	702	643	196,26	-	-
21	Дохід віднесено на фінансовий результат	702	791	2803,74	-	-
22	Надійшли кошти в касу за пільговими рецептами	301	702	3000	2803,74	-
34	Отримано компенсацію з бюджету	311	64	12 000	-	-
24	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ при отриманні компенсації з бюджету	643	641 /ПДВ	785,05	-	-
25	Списано вартість реалізованих товарів за роздрібними цінами (545 700 + 11 250 + 3000 + 36 000)	902	282	595 950	-	595 950
26	Списано суму торговельної націнки, що належить до реалізованих товарів (методом «сторно») згідно з розрахунком	902	285	(111 012,30)	-	(111012,30)
27	Собівартість реалізованих товарів віднесено на фінансовий результат (595 950 — 111 012,30)	791	902	484937,70	-	-

Додаток Ж

Акт звірки розрахунків

Між ПВКП «Сучасні лабораторії » та ПП «Даск» згідно договору № 01/03-РГС

від 04.12.19 за період грудень 2019р.

Найменування товару	ТОВ «Мегастіл»		ПВКП «Сучасні лабораторії»	
	Кількість	Сума	Кількість	Сума
07.12.19 видаток № 27	12,0	21600,00	12,0	21600,00
09.12.19 видаток № 30	6,7	12060,00	6,7	12060,00
10.12.19 видаток № 32	5,2	9360,00	5,2	9360,00
11.12.19 видаток № 34	4,6	8280,00	4,6	8280,00
15.12.19 видаток № 37	13,0	23400,00	13,0	23400,00
18.12.19 видаток № 38	3,9	7020,00	3,9	7020,00
22.12.19 видаток № 42	9,3	16740,00	9,3	16740,00
27.12.19 видаток № 49	7,2	12960,00	7,2	12960,00
Всього:	61,9	111420,00	61,9	111420,00
02.12.19 видаток № 20	3,8	7220,00	3,8	7220,00
04.12.19 видаток № 22	5,6	10640,00	5,6	10640,00
07.12.19 видаток № 28	5,2	9880,00	5,2	9880,00
10.12.19 видаток № 33	7,3	13870,00	7,3	13870,00
12.12.19 видаток № 35	8,4	15960,00	8,4	15960,00
19.12.19 видаток № 40	9,6	18240,00	9,6	18240,00
22.12.19 видаток № 44	5,7	10830,00	5,7	10830,00
26.12.19 видаток № 47	4,9	9310,00	4,9	9310,00
27.12.19 видаток № 50	5,4	10260,00	5,4	10260,00
28.12.19 видаток № 52	6,7	12730,00	6,7	12730,00
29.12.19 видаток № 56	8,0	15200,00	8,0	15200,00
30.12.19 видаток № 59	9,0	17100,00	9,0	17100,00
Всього:	79,6	151240,00	79,6	151240,00
Разом:	141,5	262660,00	141,5	262660,00

Усього на суму: Двісті шістдесят дві тисячі шістсот шістдесят гривень
00 копійок.

ПВКП «Сучасні лабораторії »

ПП «Даск»

Додаток К